

JUSTITIA

DIGITALISERING PÅ DET SOCIALE OMRÅDE

**Oplægsholder
Birgitte Arent Eiriksson**

19.02.2019

 justitia-int.org

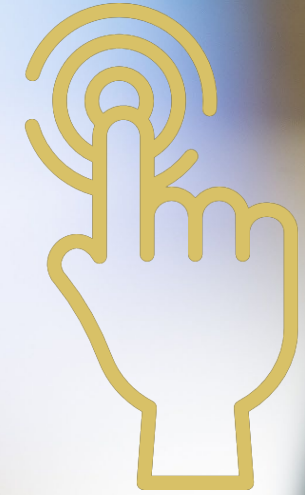
 [@BAEriksson](https://twitter.com/BAEriksson)

 facebook.com/justitiadk

 linkedin.com/company/justitia

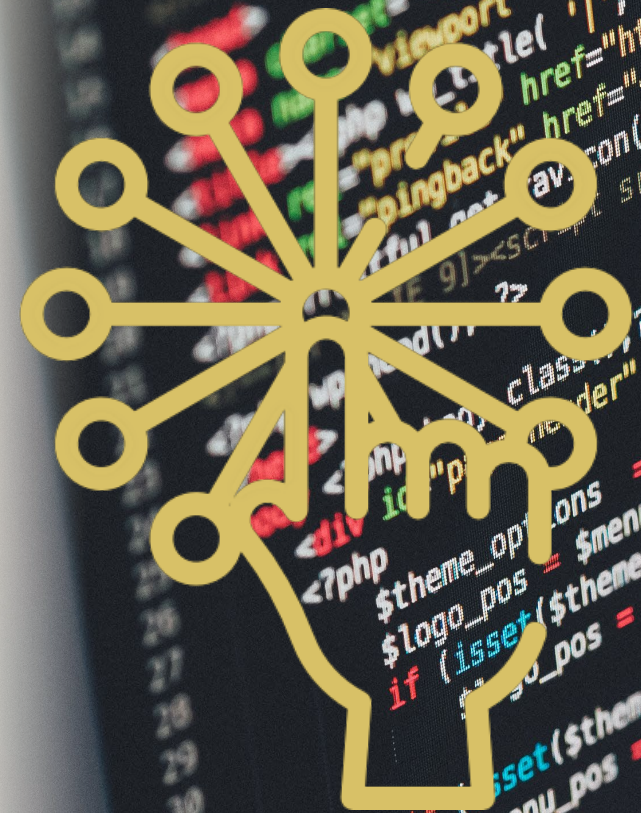
DIGITALISERINGSKLAR LOVGIVNING

- Politisk aftale om, at ny lovgivning pr. 1. juli 2018 så vidt muligt skal kunne administreres helt eller delvist digitalt og med ny teknologi.
- Den eksisterende lovgivning skal også løbende gennemgås og revideres for at blive digitaliseringsklar.
- Vejledning om digitaliseringsklar lovgivning har stort fokus på digitaliseringsgrad (høring af DIGST 6 uger før ekstern høring, digitalisering = positive implementeringskonsekvenser).
- Vejledningen har ikke så meget fokus på borgernes retssikkerhed og rettigheder.

POSITIVE KONSEKVENSER

- Klar og entydig lovgivning samt fællesbegreber frem for særbegreber
 - ➔ lettere at forstå og administrere efter.
- Lovgivning med objektive kriterier fremfor skøn
 - ➔ mere lighed og forudsigelighed.
- Hurtigere sagsbehandlingstider.
- Bedre tilgængelighed.
- Store effektiviseringer i den offentlige sektor.

RETSSIKKERHEDSMÆSSIGE PROBLEMER

- Det er ikke alle områder, som er egnet til afgørelser baseret på objektive kriterier i stedet for fagprofessionelle skøn.
- Det er ikke alle sager, som er egnet - hvem har ansvaret for at finde de atypiske sager?
- Det er ikke alle borgere, som har ressourcerne til at på egen hånd at deltage i digitale/automatiserede processer.
- Mindre individuel vejledning.
- Begrænsning af muligheden for selv at bidrage med oplysninger.
- Begrænsning af helhedsvurdering.
- En reel efterprøvelse kræver gennemsigtighed i algoritmer mv.

FLERE UDFORDRINGER

- Systemtekniske risici - selv små fejl kan få stor betydning, fordi de bliver systematiske og rammer mange borgere.
- Datakvalitet - afgørelsernes rigtighed vil i høj grad afhænge af kvaliteten af de data, som er til rådighed.
- Fejlbehæftede oplysninger i ét register vil hurtigt kunne sprede sig og indgå i afgørelser hos andre myndigheder.
- Datasikkerhed - det ser ikke alt for godt ud i f.eks. kommunerne.

RETTE TIL PRIVATLIV ER UNDER PRES

- Vores ret til privatliv og beskyttelse af personoplysninger er beskyttet i bl.a. EMRK og EU's Charter om grundlæggende rettigheder.
- GDPR indeholder også beskyttelse af personoplysninger, men national lov giver mulighed for en videre genanvendelse af indsamlede oplysninger.
- Allerede nu foretager Udbetaling Danmark en omfattende og systematisk kontrol af ca. 3 mio. ydelsesmodtagere gennem indsamling, deling og samkøring af personoplysninger, som kan være uforenelig med borgernes ret til privatliv.
- Digitalisering og automatisering ➡ væsentlig forøgelse af myndighedernes indsamling, deling og samkøring af personoplysninger ➡ yderligere pres på retten til privatliv.

FREMTIDEN

“DIGITAL SERVICE I VERDENSKLASSE”

- Borgerne skal nemmere kunne få adgang til egne data.
- Det skal være mere gennemsigtigt, hvilke oplysninger offentlige myndigheder deler, og borgerne skal i højere grad kunne give samtykke til deling.
- Danmark skal inden 2025 være ét af de førende lande inden for kunstig intelligens!
- Nedsættelse af et Dataetisk Råd, der skal komme med dataetiske anbefalinger og understøtte en bred offentlig debat om dataetiske spørgsmål.

FORSLAG OM ÆNDRING AF FORVALTNINGSLOVEN

- Nyt lovforslag baner vejen for en mere omfattende anvendelse af robotafgørelser i den offentlige forvaltning.
- Ministrene skal kunne bestemme, på hvilke områder der skal anvendes agterskrivelser (partshøring og afgørelse i samme postgang). Afgørelsen bliver endelig, hvis borgeren ikke reagerer indenfor en frist.
- Ministrene skal kunne bestemme, på hvilke områder der skal indføres obligatorisk digital selvbetjening. Ikke-digitale henvendelser vil blive afvist.
- Den parlamentariske kontrol med udviklingen vil forsvinde.

PROFILERING OG FORUDSIGELSER

Eksempelvis Gladsaxe-modellen:

- Ønske: identificere familier, hvor der er risiko for, at børn vil mistrives.
- Metode: kommunerne skal uden borgernes vidende kunne samkøre en lang række forskellige historiske og aktuelle oplysninger om forældrene og deres børn, herunder oplysninger om bopæl, nationalitet, udeblivelse fra besøg hos tandlæge og sundhedsplejerske, arbejdsløshed, psykisk sygdom og misbrugshistorik.
- I hvilket omfang kan teknologi erstatte de fagprofessionelle?
- Er det etisk at anvende oplysninger til profilering og forudsigelser af denne karakter?
- Er det i strid med vores ret til privatliv?

HVORNÅR SKAL VI DEBATTERE?

- Hvilken type retssikkerhed der skal prioriteres?
- Hvilken grad af overvågning der kan accepteres?
- Hvordan vi sikrer retssikkerhed og rettigheder for de mindre ressourcestærke borgere i et digitalt Danmark?
- Hvilke etiske grænser der skal gælde for datahåndtering og anvendelse af ny teknologi?
- Hvem der skal træffe sådanne beslutninger – kan vi virkelig undvære en parlamentarisk kontrol med udviklingen?

